

ת"פ 24104/02/15 - מדינת ישראל - המחלקה לחקירות שוטרים נגד ראפת זבידאט,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 24104-02-15 מדינת ישראל נ' זבידאט

בפני כב' השופט רון שפירא, סגן נשיא

מדינת ישראל - המחלקה לחקירות שוטרים
ע"י עו"ד רונן יצחק ועו"ד שקד דהן

המאשימה

נגד

הנאשם

ראפת זבידאט, ת"ז 036231272
ע"י עו"ד יניב אביטן ועו"ד אבי קורונל

גזר דין

העבירה שבביצועה הודה הנאשם וכתב האישום המתוקן

הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן (ברביעית) ונקבע כי ביצע את העבירה המיוחסת לו, עבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיפים 284 + 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"). מאחר שהוסכם שהסנגור יטען לעניין ההרשעה, לא הורשע הנאשם במסגרת הכרעת הדין ונקבע כי החלטה לעניין זה תינתן לאחר שמיעת טענותיו.

לפי עובדות כתב האישום המתוקן, אשר הוגש במסגרת הסדר טיעון שנערך בין הצדדים, בתאריך 27.8.13 בשעה 22.55 או בסמוך לכך, תועד רכב בעל לוחית רישוי מספר 89-885-62 (להלן: "הרכב") בק"מ 47 בכביש 3 בנסיעה במהירות של 99 קמ"ש, העולה על המהירות המירבית המותרת בחוק בקטע כביש זה - דרך עירונית - שהינה 60 קמ"ש, וזאת בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961. עבירת התנועה תועדה באמצעות מכשיר מסוג ממל"ז ובעטיה נעצר הרכב אותו נהג רוני רפאלוב (להלן: "רפאלוב"). בעקבות עבירת התנועה, בו במקום נמסרו לרפאלוב הזמנה לדין וכתב אישום, ליום 2.12.13 בשעה 09.00, כדי להישפט על עבירת התנועה בבית משפט השלום לתעבורה בנצרת. כמו כן, על אתר ניטל ממנו רישיון הנהיגה והוחלט לזמנו לשימוע לצורך החלטה על פסילה מנהלית על ידי קצין משטרה, ביום המחרת, 28.8.13, שעה 08.00, במשרדי ימת"א עפולה. לאחר האמור, בו ביום, פנה רפאלוב אל הנאשם וביקש את סיועו בעניין.

בעקבות פניה זו, ביום 28.8.13 התקשר הנאשם אל אבנר דהן (להלן: "אבנר"), המוכר לו אישית, וביקש ממנו לסייע לרפאלוב בנוגע לכתב האישום והשימוע הצפוי לו. בשיחה סוכם כי כתב האישום וההזמנה לשימוע יימסרו לאבנר, שאף ידאג להשבת רישיון הנהיגה של רפאלוב, באמצעות רוני משיח (להלן: "רוני"), ובתמורה הנאשם יעביר לידי תמורה כספית בסך 4,000 ₪. כן הורה אבנר לנאשם כי ימסור לרפאלוב שלא יתייצב לשימוע בעפולה אליו זמן כדין. לאחר מכן התקשר אבנר לרוני ואמר לו כי רפאלוב אמור היה להתייצב בעפולה לצורך שימוע בשעה 08.30 בבוקר ולא התייצב.

עמוד 1

השניים סיכמו, כפי שנהגו תמיד, כי רוני יערוך לרפאלוב שימוע וימנע מלשלול מנהלית את רישיון הנהיגה שלו. רוני בדק אם השימוע בוצע בהעדרו של רפאלוב ומשנכח שהשימוע לא בוצע בהעדרו וכי רישיונו של רפאלוב טרם נפסל, מילא רוני בכזב, בתאריך 28.8.13, טופס שימוע והחלטה על פסילה מנהלית כך שהוא נחזה להיות כאילו רפאלוב התייצב בפניו ונערך לו שימוע כדן. רוני ציין בכזב על גבי טופס השימוע כי השימוע נערך לרפאלוב בנוכחותו, ביחידת התנועה וכי זיהה את רפאלוב על פי תעודת זהות, זאת חרף העובדה כי רפאלוב כלל לא נכח בשימוע אותה שעה וכלל לא הוצגה בפני רוני תעודת זהות שלו. בנוסף רשם רוני בכזב על גבי טופס השימוע דברים שלכאורה נאמרו מפי רפאלוב בשימוע ולבסוף החליט שלא לפסול את רפאלוב מלהחזיק רישיון נהיגה בנימוק כי הוסברה לו חומרת העבירה וכי הפסילה תבחן על ידי ביהמ"ש אשר ידון בכתב האישום. רוני עשה כן בתמורה לכסף וטובות הנאה שקיבל מאבנר וזאת חרף העובדה שרפאלוב כלל לא התייצב לשימוע אליו זמן כדן, חרף חומרת העבירה שביצע רפאלוב ולמרות העובדה כי רוני ידע כי רפאלוב כבר צבר לחובתו עשרות הרשעות בעבירות תנועה, חלקן חמורות. בערבו של אותו יום במסגרת פגישה שנערכה בין אבנר לנאשם שילם האחרון לאבנר את התמורה הכספית בסך ₪ 1,500 בלבד. במעשיו האמורים ביצע הנאשם, יחד עם רוני ואבנר, מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור.

כאמור, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן ונקבע כי ביצע את העבירה המיוחסת לו בכתב האישום המתוקן, עבירה של מרמה והפרת אמונים.

הטיעון לעונש

ב"כ המאשימה הפנה לטיעוניו בתיקים אחרים באותה פרשה, בייחוד בעניינו של רוני רפאלוב, ובהם טען כי הערכים המוגנים בעבירה של הפרת אמונים הם אמון הציבור, טוהר המידות של עובד הציבור והפעילות התקינה של המנהל הציבורי. במקרה זה שלושת הערכים הללו נפגעו, ובצורה קשה. נטען כי הנזק שנגרם מטיפול שסוטה מן השורה באדם שביצע עבירה והנזק שנגרם לציבור הוא נזק רב. נטען כי גם חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה גורם נזק רב לציבור בכללותו, לאמון במשטרה ובכל מערכת אכיפת החוק ולמלחמה בתאונות הדרכים. נטען כי החלק היחסי של הנאשם אינו מבוטל. לעניין ההרשעה טוען ב"כ המאשימה כי האינטרס הציבורי, בשים לב לעובדה שהנאשם עבר עבירת תעבורה ובשים לב למלחמה בתאונות הדרכים, נפגע פגיעה קשה. עוד נטען כי ביהמ"ש צריך להתחשב בפסיקה הנוהגת בקביעת מתחם הענישה. נטען שפסיקה ישנה שאינה מתיישבת עם עיקרון ההלימה נסוגה. עוד נטען כי פסקי הדין כולם, ודאי בשנתיים האחרונות, מדברים על הרשעה. נטען כי לא מתקיימים כאן הנתונים המאפשרים אי הרשעתו של הנאשם. ב"כ המאשימה הדגיש כי מצד אחד הנאשם כאן עשה זאת כ"טובה" עבור חבר, כך עולה מהעובדות, אך מהצד השני הנאשם הוא זה שהיה בקשר עם אבנר ודרך אבנר לרוני משיח, ונטען כי זה צריך לבוא לידי ביטוי בגזר הדין.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם הודה ולקח אחריות מלאה על החלק היחסי שלו באירוע או במעשים כפי שבאים לידי ביטוי בכתב האישום המתוקן. עניינו של מעורב נוסף, אותו רפאלוב, הוא נכון גם לנאשם זה. נטען כי לא נטען שהנאשם יצר קשר או בא במגע או בשיחה עם רוני משיח וזה גם לא נעשה בפועל. בית המשפט ציין בעניין רפאלוב שרפאלוב אישר בפני בית המשפט שהוא צריך היה להיות מודע, או שהיה צריך להבין או שאפילו הבין, שיש פגם או פסול במעשה. נטען כי מדובר בנאשם שבא לברך ויצא מקלל. המעשים של הנאשם לא נעשו לצורך הנאה או קבלת תמורה ביחס אליו עצמו. הוא באמת רצה לעשות טובה לחבר ועשה את הדברים מתוך טיפשות ולא מתוך הבנה שנקלע לסיטואציה

שלקוחה מהעולם הפלילי. נטען כי כאשר מסתכלים על חלקו וכל הנתונים שפורטו אין מקום לסטות או לנהוג באו אחרת מכפי שנהג ביהמ"ש בנאשם רפאלוב. נטען כי מדובר בנאשם שהינו נשוי, אב לשלושה ילדים, בעלים של חברת אלומיניום, שמעסיק ארבעה עובדים נוספים. נטען כי הרשעה בפלילים תפגע ישירות בעבודתו ובתחום העיסוק שלו וביכולת שלו להמשיך ולתת שירותים לגורמים ממשלתיים, לרבות משרד הביטחון, המשטרה ושב"ס. הנאשם המציא אישור על מתן שירותים לשב"ס למעלה מ-7 שנים. נטען כי הגורמים שהנאשם עובד עימם מבצעים בדיקות בנוגע לעבר פלילי ולכן המשמעות היא שהוא לא יוכל להמשיך לעבוד עם אותם גורמים אם יורשע. על כן, בהיותו ללא עבר פלילי, מאחר שזו הסתבכותו הראשונה עם החוק ולאור הנזק שעלול להיות צפוי לו אם יורשע, מבוקש לעשות עמו דין שווה כפי שנעשה עם הנאשם רפאלוב.

הנאשם עצמו אמר שאין לו מה לומר והוא תומך בדברי בא כוחו.

דין:

בקשת הנאשם להימנע מהרשעה:

הכלל הוא כי משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם. אי הרשעה במקרה כזה תהיה יוצאת דופן ורק במקרים בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה.

הפעלת הסמכות שלא להרשיע מותנית בשני תנאים עיקריים: ראשית, סוג העבירה אשר מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה, ובהם שיקולי הלימה והרתעה. שנית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה ובלתי מידתית בשיקום הנאשם (ראו: ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ"ב(3) 337 (1997); ת"פ (י-ם) 8989-09-01 **מדינת ישראל נ' רבינוביץ'** (ניתן ביום 07/10/2014)).

כפי שנקבע בע"פ 2083/96 הנ"ל:

"בפסיקתנו נקבע כי המבחן ללא הרשעה הינו חריג לכלל, שכן משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם וראוי להטיל אמצעי זה רק במקרים יוצאי דופן, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה. ראו ר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל, תקדין-עליון, כרך 737, 85(3).

7. תכליתו של סעיף 71 לחוק, כפי שהיא משתקפת גם מן ההסטוריה החקיקתית שלו, דומה איפוא לתכלית סעיף 1 לפקודת המבחן, המאפשר, כאמור לעיל, להטיל מבחן ללא הרשעה. מטרת שני אמצעים אלה הינה שיקומית. ואולם, כידוע, שיקומו של נאשם - הגם שהוא מהווה שיקול מהותי שלציבור כולו עניין בו - הינו אך אחד משיקולי הענישה, שאליו מתווספים שיקולים אחרים הנובעים מאופיה של העבירה.

אכן, ענישתו של נאשם היא אינדוידואלית, ובית-המשפט בוחן עניינו של כל נאשם ונאשם ואינו קובע את עונשו אך על-פי מהות העבירה. ואולם, מהותה של העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, ובעבירות שקורבן אינו הפרט אלא הציבור כולו אף הוקעת מעשי העבירה - בצירוף מדיניות ענישה אחידה ככל האפשר על -יסוד שיקולים אלה - כל אלה משמשים כגורמים העלולים לגבור אף על שיקומו של הנאשם.

הימנעות מהרשעה אפשרית איפוא בהצטבר שני גורמים:

ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם;

ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל."

לעניין הימנעות מהרשעה במקרים חריגים ראו גם:

ע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 31.12.2007) פסקה 8 - 11;

ע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' דוד שבתאי ואח'** (ניתן ביום 10.9.2013) פסקה 14 - 23.

בנסיבות העניין לא מצאתי צורך בקבלת תסקיר מבחן קודם להכרעה בעניינו של הנאשם. הבאתי בחשבון את מכלול הנתונים כפי שהוצגו בפני. בהתחשב בעומס המוטל על שירות המבחן ומשמעות ההפניה לתסקיר, דבר שיעכב את הדיון במספר חודשים, סברתי כי ניתן לבחון את מכלול הנסיבות ולתת את החלטתי בלא שיוגש תסקיר.

בעניינו יש לחרוג מן הכלל ולהימנע מהרשעתו של הנאשם, שכן הנאשם הראה כי ההרשעה תפגע פגיעה ממשית בפרנסתו ובשיקומו. הנאשם הינו בעל חברת אלומיניום, נשוי ואב לשלושה ומעסיק עובדים נוספים. לאור האישורים שהוצגו לביהמ"ש בדבר עבודתו עם גורמים בטחוניים כמו שב"ס ולאור דרישותיהם של גורמים אלה לקבלת אישור כניסה המותנה בבדיקה בטחונית, כפי שהוצג באישור שהומצא לביהמ"ש, יש לקבוע כי הרשעה פלילית בעבירה של מרמה והפרת אמונים תפגע בעתידו וביכולת פרנסתו באופן משמעותי. לעניין זה סבור אני כי מתקיים התנאי של "מידת ודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי" לפגיעה בלתי מידתית בעתידו ובסיכויו בשיקומו של הנאשם.

ראו:

רע"פ 7224/14 **משה פרנסקי נ' מדינת ישראל** (10.11.2014);

רע"פ 3589/14 **לוזון נ' מדינת ישראל** (10.6.2014);

רע"פ 2180/14 **שמואלי נ' מדינת ישראל** (26.4.2014);

רע"פ 1439/13 **קשת נ' מדינת ישראל** (4.3.2013).

על כן, מדובר במקרה חריג שבו הראה הנאשם שקיים חשש ממשי שהרשעתו תפגע בפרנסתו ובשיקומו ובנסיבות העניין, לאור חלקו היחסי בביצוע העבירה ולאור נסיבותיו האישיות, אליהן עוד אתייחס בהמשך, סבורני כי במקרה זה שיקולים אלה גוברים על שיקולי האינטרס הציבורי.

על כן, אני קובע כי בנסיבות העניין יש להימנע מהרשעתו של הנאשם.

שיקולי בית המשפט לעניין הענישה

משהוחלט שלא להרשיע את הנאשם ממילא לא ניתן לעשות שימוש בעיקרם של אמצעי הענישה הקבועים בחוק העונשין. עם זאת אבהיר בתמצית את הקווים המנחים לבחירת העונש בעניינו של הנאשם בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין.

קביעת מתחם העונש ההולם

בבואו של בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, עליו להביא בחשבון את העונש הקבוע בחוק לעבירה שביצע הנאשם, חומרת נסיבות המקרה ומכלול הנתונים הקשורים למעשה ולמבצע העבירה. מתחם העונש ההולם משקף קביעה ערכית לעונש ראוי, ואינו משקף, בהכרח, את הענישה המקובלת והרווחת בפסיקה קודמת, ובמיוחד בפסיקה שקדמה לכניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין.

בעניינו הנאשם הודה בביצוע עבירת מרמה והפרת אמונים. העונש המרבי בגין עבירה זו על פי סעיף 284 לחוק העונשין הינו 3 שנות מאסר.

עם זאת, בהתחשב בהחלטתי שלא להרשיע את הנאשם, ממילא יש לנקוט באמצעי ענישה אשר ניתן להטיל כאשר בית משפט מחליט להימנע מהרשעה.

הערך החברתי שנפגע

כפי שטען ב"כ המאשימה, עבירת המרמה והפרת האמונים טומנת בחובה פגיעה בשלושה ערכים מוגנים: פגיעה באמון הציבור בעובדי הציבור; פגיעה בטוהר המידות של עובדי הציבור; ופגיעה בתקינות פעולת המינהל (ראו: דנ"פ 1397/03 **מדינת ישראל נ' שבס** (30.11.2004); ת"פ (תל אביב) 2906-10-13 **מדינת ישראל - פרקליטות מחוז תל אביב נ' אברהם לחיאני** (30/09/2014); ת"פ (ירושלים) 9890-10-12 **מדינת ישראל נ' יאיר רבינוביץ ואח'** (7.10.2014)).

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

במקרה זה הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה אינן מן החמורות ביותר. חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה אינו החלק העיקרי. אעיר לעניין זה כי כתב האישום המתוקן הובא בפני במסגרת של הסדר טיעון. בכתב האישום לא נטען כי הנאשם ידע כי אותו אבנר מבצע ביחד עם רוני, שהינו עובד ציבור, עבירה. למעשה, ואומר זאת בזהירות, עובדות כתב האישום מעוררות ספק בכל הנוגע לקיומן של יסודות העבירה. אמנם הנאשם הודה בביצוע העבירה מכוח סעיף 29 לחוק העונשין, שעניינה ביצוע של עבירה "באמצעות אחר". עם זאת כתב האישום עצמו אינו מצביע בצורה ברורה על יסוד המודעות לביצוע העבירה. עניין זה נלקח בחשבון, תוך שבית המשפט גם מביא בחשבון כי ההודאה היא במסגרת של הסדר טיעון.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

לעניין זה יש להביא בחשבון את עובדת היותו של הנאשם ללא עבר פלילי, בעל משפחה וילדים ובעל עסק לעבודות אלומיניום. אין מחלוקת בין הצדדים כי הנאשם הינו אדם נורמטיבי.

עוד ניתן להביא בחשבון את העובדה שעצם ניהול ההליך הנוכחי מהווה עבור הנאשם הרתעה וגם עונש כלשהו. יש להביא בחשבון גם את הודאתו המיידית ושיתוף הפעולה של הנאשם.

מתחם העונש ההולם

הפסיקה שהוגשה לבית המשפט מציגה מתחם ענישה בין עונשים צופי פני עתיד ובין עונשים של מאסר של ממש (אם בדרך ריצוי של מאסר בפועל או בריצוי בעבודות שירות). עם זאת, יצוין כי מרבית הפסיקה שהוצגה על ידי המאשימה מתייחסת למקרים חמורים יותר, אם מכיוון שמדובר בריבוי מעשים או בחזרה על המעשים ואם מכיוון שמדובר בעבירות נוספות, בנוסף על עבירת מרמה והפרת האמונים. כמו כן, בענייננו אמנם הודה הנאשם בעבירה של מרמה והפרת אמונים במסגרת ההסדר, אך יש להביא בחשבון את העובדה שאיננו עובד ציבור בעצמו וכן את כל הנסיבות כפי שפורטו לעיל, בעיקר בנוגע לרמת מעורבותו בביצוע העבירה. על כן, לא ניתן לקבוע כי הפסיקה שהוצגה זהה למקרה זה.

בהביאי בחשבון את נתוני המקרה כפי שפורטו, סבורני כי יש לאמץ מתחם הענישה התואם את דרגת החומרה של המעשים. כאמור, במקרה שלפני מדרג החומרה של המעשים הוא מהנמוכים שניתן להחיל על עבירה מסוג זה.

במקרה שבפני לא מצאתי לנכון להגדיר מתחם עונש הולם מאחר וכאמור החלטתי שלא להרשיע את הנאשם. עיקרם של אמצעי הענישה אינם ברי הפעלה בהעדר הרשעה בדין. עם זאת אציין כי לו היה הנאשם מורשע הרי שבנסיבות המעשה היה מקום לגזור עליו עונשים שעיקרם צופה פני עתיד, ללא רכיב של מאסר לצורותיו השונות. במקרה שבפני, ולו היה הנאשם מורשע, הייתי גוזר עליו עונש של קנס כספי שיביא לידי ביטוי את התמריץ הכלכלי שבביצוע העבירה במובן זה שהכבדה כלכלית תרתיע מפני ביצוע עבירה שבבסיסה מטרה כלכלית.

משלא קבעתי בנסיבות אלו מתחם של עונש הולם ממילא אינני נדרש לבחון סטייה מהמתחם. עם זאת, ולעניין העונש ההולם, יש להביא בחשבון את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כמפורט לעיל, את הצורך בהרתעה אישית של

הנאשם והרתעת הרבים מחד, ומאידך, את העדר העבר הפלילי של הנאשם, העונש שבעצם ניהול ההליך הפלילי וכן את הודאתו של הנאשם וחיסכון בזמן שיפוטי.

בנסיבות אלו יש להטיל על הנאשם עונש צופה פני עתיד המביא בחשבון כי החלטתי שלא להרשיעו בביצוע העבירה ותוך שבית המשפט מביא בחשבון כי ביצע את העבירה באמצעות אחר, הכל כפי שפורט לעיל. אוסיף עוד לעניין זה כי הבאתי בחשבון את עיקרון אחידות הענישה ואת העונש שנגזר על הנאשם רפאלוב באותה פרשה.

פיצוי לנפגע העבירה:

עבירה של מרמה והפרת אמונים גורמת נזק לציבור כולו ולמדינה כמייצגת האינטרס הציבורי. מדובר בעבירה המשחיתה את השירות הציבורי ומחייבת הגברת אמצעי אכיפה. כפועל יוצא מכך מעמיסה גם עלויות פיקוח על מנגנוני אכיפת ושמירת החוק.

בהתאם להלכה שנקבעה ברע"פ 2976/01 **בתיא אסף נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 418 (2002), ומאחר שכאמור נגרם נזק למדינה מביצוע העבירה, סבור אני כי בית משפט מוסמך לחייב את הנאשם בפיצוי המדינה. סבור אני כי יש מקום לחייב את הנאשם בפיצוי נפגע העבירה, במקרה זה המדינה, כתוצאה ממעשיו. עם זאת, בהתחשב במכלול הנסיבות, סבור אני כי הפיצוי במקרה זה צריך להיות סמלי בלבד.

סיכום הענישה וגזר הדין

בהתאם לעקרונות ולדברים שנקבעו לעיל, החלטתי להימנע מהרשעתו של הנאשם ולהטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

הנני מורה לנאשם לחתום על התחייבות בסך ₪ 15,000 להימנע מביצוע עבירת הפרת אמונים בתוך שלוש שנים מהיום;

אני מחייב את הנאשם לפצות את נפגעת העבירה, המדינה, ולשם פיצוי סמלי, בסכום של ₪ 3,000. סכום זה ישולם באמצעות המרכז לגביית קנסות ואגרות שבמשרד המשפטים עד ליום 15/6/2015 שאם לא כן יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד למועד התשלום בפועל.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"א שבט תשע"ה,
10 פברואר 2015, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
ר' שפירא, ס. נשיא